نامیلکەی زانیاری بۆ ئەوانەی داوای مافی پەنابەری دەکەن

بەرێزتان هەڵاتوون و پەناتان بردۆتە بەر وولاتی سویسرا؟ بەڕێوەبەرایەتیی یارمەتیدانی پەناهەندەکان SFH ئەم نامیلکەیەی بۆ ئامادەکردوون. ئەم نامیلکەیە هەنگاوە گرنگەکانی چۆنیەتی داواکردنی پەناهەندەیی ڕوون دەکاتەوە. SFH ڕێکخراوێکی ناحکومیەو هەوڵ دەدات مافی پەناهەندە و هەڵاتووەکان بپارێزت. ناونیشانی ماڵپەڕەکەشمان www.osar.ch . بۆ پەناهەندەو هەڵاتووەکانیش بەزۆر زمان لە ماڵپەڕی www.for-refugees.ch زانیاری هەیە.

1. گەیاندنی داوای پەناهەندەیی

1.1 پێشوازی و بنکەی چۆنیەتی بەڕێوەبردن

دەبێت داوای پەناهەندەیی بدەیتە بنکەی پێشوازی ئاوارەکان BFM .

ئەم بنکانە لەشارەکانی **Basel, Chiasso, Vallorbe, Kreuzlingen** هەن.

← هەتا وەڵامی داوای پەناهەندەییەکەت دێتەوە (ڕەنگە هەر سەرەتا) لە بنکەی پێشوازی ئەمێنیتەوە.
← دەبێت ناسنامەکەت و پەساپۆرتەکەت تەسلیم بکەیت. دوایش پرسیارت لێ دەکرێت.
← ئەگەر داوای پەناهەندەییەکەت لەفرۆکەخانە بوبێت ئەوە جارێک هەر لەوێ دەمێنیتەوە.

← دوای ئەوەی داوای پەناهاندەییت کرد ناوت تۆمار دەکرێت و وێنەت دەگرن و پەنجەمۆر دەکرێیت. دەزگاکانی سویسرا ڕوونی دەکەنەوە داخۆ پەنجە مۆری بەڕێزتان لە لایەن بانکی ناوەندیی زانیارییەوە (Eurodac) تۆمار کراوە لە ڕێی وڵاتێکی یەکیەتیی ئەوروپاوە وەک نەرویج، یان ئایسلاند. ئەگەر وابێت، ئەوا ئەو وڵاتە ئەوروپییە بهرپرسیار دەبێت لە دۆسیەی داوای پەنابەریت، جگە لە هاوسەر، یان منداڵەکانت کە لە سویسران. سویسرا هەوڵ دەدات دوورت بخاتەوە بۆ ئەو وڵاتە لێپرسراوە لە دۆسیەی تۆ. بەڕێزت بۆت هەیە تەنیا یەکجار و لە یەک وڵاتی ئەوروپی (پرۆسەی دوبلن) داوای مافی پەهنابەری بکەیت. پێویستە تەنیا وڵاتی یەکەم داوای پەنابەریت وەربگرێت و بەدروستی لێی بکۆڵێتەوە. ئەگەر پێشتر لە وڵاتێکی ئەوروپی داوای مافی پەنابەریت کردووە و پێت وایە ئەو وڵاتی یەکەمە بەدروستی هەڵسوکەوتی لەگەڵ داوای پەنابەریی بەڕێزتدا نەکردووە، ئەوا بێ دواکەوتن سەردانی بنکەی ڕاوێژکاریی یاسایی بکە لە ناوەندەکانی وەرگرتن و لێکۆڵینەوە، یان سەر لە بریکاری یاسایی بدە. ئەگەر مەترسی ئەوەت هەیە ئەو وڵاتەی کە یەکەمجار داوای پەنابەریت لێ کردووە، سەرەڕای ئەوەی مەرجەکانی پەنابەریت تێدایە و بێ ئەوەی سەیری دۆسیەکەت بکات، دەتگێڕێتەوە بۆ وڵاتی خۆت، ئەوا داوا بکە بتوانیت لە سویسرا بمێنیتەوە. هەروەها ئەگەر ترسی ئەوەت هەیە سویسرا بتگێڕێتەوە بۆ وڵاتێکی تر و ئەو وڵاتەش دەتنێرێتەوە بۆ وڵاتی خۆت و لەوێ هەڕەشەی ئەشکەنجە و سزای نامرۆیی و سووکایەتی پێکردنت لەسەرە، ئەوا دیسان داوای ئەوە بکە بتوانیت لە سویسرا بمێنیتەوە.

2.1 تۆمارکردن

لێره پرسیار له ناوی خۆت و کەسوکارت و لەسەر چۆنیەتی هاتنت بۆ ئێره و و له دوایشدا لەسەر هۆی هەڵاتنت لێ دەکرێت. له کاتی پرسیار
لێکردندا لیپرسراوێکی ئەم بەرێوەبەراییەتیه و ئەگەر پێوست بوو وەڕگێرێکیش ئاماده دەبێت.

- ← هەمو ئەو هۆیه گرنگانه بڵێ که بووەته هۆی ئەوەی وڵاتەکەت بەجێ بهێڵیت.
- ← ئەگەر ناتەوێت کێشەکەت لەلای ژن یاخود پیاو باس بکەت ئەوه دەتوانیت داوا بکەت وەرگێر و لێپرسراوی ژن یان پیاوت بۆ ئاماده بکەن.
- ← پیان بڵي بۆچی ناتوانیت ناسنامەو بەڵگەنامامەیان بدەیتێ
- ← هەرشتێک تێنەگەیشتی خێرا پێان بڵێ تێ ناگەم.

له کۆتایی پرسیارەکاندا دەبێت نامیلکەیەک ئمزا بکەیت و دان بەوەدا بنێت

که هەمو پرسیارەکان تێگەیشتووی تو و واڵامەکانەشت وەک خۆی تۆمارکراوه. پاشان دڵنیای خۆت بکه پێش ئەوەی ئەمه ئیمزا بکەیت.

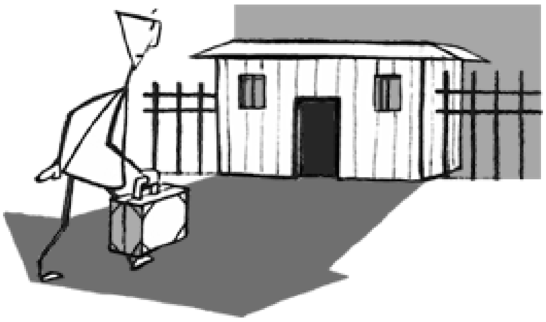

3.1 بەڵگەنامە و ناسنامە

← هەر بەڵگەنامەیەکت هەیە پەیوەندی بە کێشەکەتەوە هە یە بیدە دەستیان.

← هەموو ئەو بەڵگانامانە با کۆپیەکی لاخۆت بمێنێتەوە.

4.1 ڕونکردنەوە

← لەوانەیە لەبەرئەم هۆیانە کێشەکەت پێویستی بەڕوونکردنەوەی زیاترهەبێت
← ئەگەر بڕوات پێنەکەن کە لەو وڵاتەوە هاتویت کە خۆت ئەیڵێت ئەوە ڕەنگە پسپۆڕێکی زمان لێکۆڵینەوەک لەسەر زمانەکەت بکات و پرسیار لەسەر وڵاتەکەت بکات.
← ئەگەر گومان لە تەمەنت هەبێت ئەوە دەبێت پزیشکێک لەسەر تەمەنت بریار بدات.

5.1 ئیتر لەدوایدا ؟

چۆنیەتی بەڕێوەچونی مامەڵەی پەناهەندەیی بۆ هەمووکەس وەک یەک نیە.

چەندجۆرێکە بۆ نموونە:
← ڕەنگە هەر لە بنکەی پێشوازی کردن وە ڵامی داواکاریەکەت بدەنەوە.
← ڕەنگە هەر لە بنکەی پێشوازی کردن جارێکی تر بەدرێژی لە کێشەکەت بکۆڵرێتەوە.
← ڕەنگە لێرەوە دابەش بکرێن بۆ بنکەیەکی پەناهەندەیی لە پارێزگایەکدا.
← ڕەنگە دوای گواستنەوەت دیسانەوە لەسەر کێشکەت پرسیارت لێ بکەن.
← ڕەنگە دوای گواستنەوەت وەڵامی پۆزەتیف یان نەگەژیڤی داواکاریەکەت بدەنەوە.
← ڕەنگە ناسنامەی پاناهەندەیی وەربگریت.

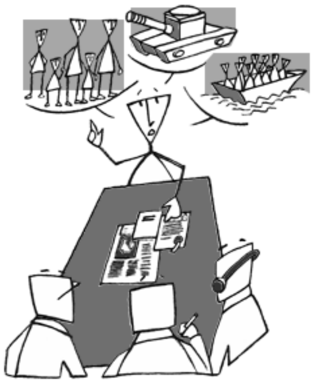

2. پرسیارلێکردنت (لێکۆڵینەوە)

پرسیار لێکردنت لەسەر کێشەی پەناهەندەیەکەت زۆر گرنگە. لەوانەیە زیاتر لە یەک جار پرسیارت لێ بکرێت. بەرێوەبەرایەتی پەناهەندەیی دوایی لەسەر بنچینەی ئەم پرسەارانە بریار لەسەر پەناهەندەیەکەت دەدات.

1.2 کێ بەشداری لە پرسیارکردن ئەکات؟

- ← بەرێوەبەرێک سەرۆکایەتیی پرسیارلێکرنەکە دەکات.
- ← وەرگێرێک، ئەم وەرگێرە(مترجم) دەبێت هەموو شتێک کە دەوترێت بەراستی وەربگێرێت و نابێت بیرو رای خۆی بڵێت و هێچ پەیوەندیەکی خۆی نیە بەکێشیکەوە و دەبێت ئەو قسانەش کە دەکرێت نەیگەیەنێتە کەسی تر. هەروەها خۆیشت دەتوانیت وەرگێرێک لەگەڵ خۆت بهێنیت بەمەرجێک ئەمە خۆی بەدوای پەناهەندەیدا نەگەرێت.
- ← یەکێک لەلایەن کۆمەڵەی یارمەتیدەرانەوە (ئەم کەسە ئەندامی رێکخراوێکی ناحکومیە) ئەمە وەک چاودێرێک دادەنێشێت و ڕەنگە داوای پرسیارکردنی تر بکات و ڕاپۆرتی خۆی دەدا بەبنکەی کۆمەڵەی یارمەتیدەران.
- ← تۆ خۆت دەتوانیت پارێزەرێک یاخود یەکێکی شارەزا لەگەڵ خۆت بهێنیت بەمەرجێک ئەمە خۆی بە دوای پەناهەندەیدا نەگەرێت و تەمەنی لە هەژدە ساڵ زیاتر بێت.

2.2 پرسیارەکان

پرسیارەکان بە شێوەیەکی گشتی بەم جۆرەیە:

دوای ئەوەی ئامادەبوان خۆیانت پێ دەناسێنن و باسی چۆنیەتی پرسیارەکانت بۆ دەکەن و ئەرک و مافەکانی خۆتت پێ دەڵێن، دوایی ئەمە فەرمانبەر لەسەر ئەمانەی خوارەوە پرسیارت لێ دەکات.

- ← لەسەر ناو بەڵگەنامەی ناسنامەت .
- ← لەسەر خزم و کەسوکارت
- ← لەسەر خزمەتی سەربازی
- ← لەسەر ڕێگاکەت لە وڵاتی خۆتەوە هەتا سویسرا
- ← کار و کاسبیت لە وڵاتی خۆت و سویسرا
- ← مانەوەت لە وڵاتانی تر
- ← پارێزەرت یاخود لێپرسراوت لە وڵاتی خۆت یا سویسرا

لە کۆتایدا دەتوانیت هۆی ڕاکردنەکەت بۆ سویسرا باس بکەیت.

بە پێی یاسای (بەشی 3ی یاسای پەناهەندەیی) پەنابەران مافی پەناهەندەیی وەردەگرن.
پەنابەران ئەوانەن لە وڵاتی خۆیان یان لەو وڵاتەی دواجار لێی بووە بەهۆی ڕەگەز، ئاین، نەتەوە، یان بەهۆی ئەوەی لە کۆماڵگایەکی تایبەتیەوە یا خود بیرو رای سیاسی تایبەتی خۆی هەیە بە توندی توشی کێشە بێت یاخود بەڕاستی ترسی هەبێت یاخود بەرەورووی ترسناکی بێتەوە. ژیانی یەکێک ترسناکە کە ئەو کەسە ڕاستەو خۆ بەرەنگاری هەڕەشەی سەر ژیان و گیانی و دەاروونی و ئازادی بێت.
جگە لە کێشەی ژنان و ناموس کە بەشێکی تایبەتی خۆی هەیە.

3.2 پەنابەری لە سویسرا

لە کاتی پرسیار لێکردندا دەبێت هەموو هۆکانی هەڵاتنەکەت بڵێیت و بۆچی داوای پەناهەندەیی دەکەیت. تۆ دەتوانیت بەسەربەستی و بێ ترس لەسەر کێشەکەی خۆت بدوێت. ئەوانەی کە گوێت لێ دەگرن مافی ئەوەیان نیە ئەو قسانەی دەیکەیت بە یەکێکی تری بڵێن.
ئەم بەشەی پرسیارەکان زۆر گرنگە، چونکە داوات لێ دەکەن پێیان بڵێیت، **چی یان کێ بوو پاڵی پێوەنایت وڵاتەکەی خۆت بەجێ بهێڵیت.**

- دەبێت بەڕاستی وەڵام بدەیتەوە وە هەوڵ بدە بە وردی باسی کێشەکەت بکەیت.
- باسی هەستی خۆت بکە وە ئەوەش بڵێ ئەگەر نەتەوێت بەسەرهاتەکەت لای ژن یان لای پیاو باس بکەیت.
- هەموو ئەو بەڵگەنامانە لەگەڵ خۆت بێنە کە پەیوەندی بە کێشەکەتەوە هەیە وەک نامەی پۆلیس و بریاری دادگا و بەڵگەنامەی زیندان و نامەی هەڕەشە و کاغەزی پزیشک و وێنە و بەڵگەی تریش. کۆپی ئەمانە با لای خۆت بمێنێتەوە.
- ئەگەر پێشتر لە وڵاتێکی تری ئەورووپی بوویت و ترسی ئەوەت هەیە ئەو وڵاتە بتنێرێتەوە بۆ وڵاتی خۆت و لەوێ هەڕەشەی ڕاونان و ئەشکەنجە و ڕەفتاری نامرۆییت لەسەرە، ئەوا پێمان بڵێ. بە دووروودێژی لەبارەی ترسەکانتەوە بدوێ.

ڕەنگە بە هۆی بە هەڵە لەیەکتر تێگەیشتن و ڕوونکردنەوەی کەم و گێرەشێوی لە ووتەکانتدا پرسیاری زیاترت لێ بکەن. وتەکانت دەبێت بنوسرێت و لە کۆتاییدا بۆت وەربگێرنەوە بە کوردی.

4.2 پرسیار لەسەر خانەوادەت

ئەندامانی خێزانت بەجیا پرسیاریان لێ دەکرێت. کاتێک پرسیار لە ئەندامێکی باڵغی خێزان بکرێت، پێویستە ئەوانی تر لە ژوورێکی تر چاوەڕێ بکەن. ئەگەر هیچ هۆیەکی تایبەتی نەبێت، ئەوە مندال لەگەڵ دایک و باوکیدا پرسیاری لێ ئەکەن.

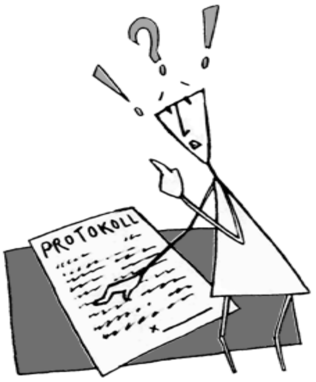

3. ناميلكه (پرۆتۆكۆل)

لەگەڵ دەستکردن بەپرسیار و وەڵامدا ناميلكەيەک دەنوسرێت. دوای لێپرسینەوەیەک بۆت وەردەگێڕن و لە كۆتايدا ئەبێت هەموو لاپەرەكانی ئەم ناميلكەيە ئمزابكەيت.

← جا لەبەر ئەوە هەرشتێک تێ نەگەيستی خێرا بیڵێ وە ئاگات لێبێت بزانە ناميلكەكە هەمو ئەو قسانەی تيايە كە خۆت كردۆتە. ئەگەر هەڵەيەكی تيا بوو با ڕاستی بكەنەوە.

لە كۆتايدا پرسيارت لێ ئەكەن ئەگەر هيچ هۆيەكی تريش هەيە كە ببێتە هۆی ئەوەی لە سويسرا بمێنيتەوە. دوای ئەبێت ئمزای بكەيت كە هەموو شتێكت وتوەو وە هەرچيش تۆماركراوە هەمو قسەكانی خۆتن و زياد و كەمی تيانيە
.

4. وەڵامی پەناهەنديی

بەڕيوەچونی مامەڵەی پەناهەندايی لە سويسراهەندێک جار تەنها چەند ڕۆژێک يان چەند هەفتەيەک ئەخايەنێت.
زوو پەيوەندی بكە بە شوێنی ئامۆژگاركردنەوە كە ناو ليستەكەدا هەيە.

خۆی ئەبێت لە بەرێوەبەرايەتی پەناهەندەييوە وەلآمی پەناهەندەيەكەت بە نوسين بە زمانی ئەڵمانی يا فەرەنسی يا ئيتالی بۆ بێتەوە. زۆر وەلآمی جياواز هەيە:
http://www.fluechtlingshilfe.ch/hilfe/nuetzliche-adressen

1.4 مافی پەناهەندەيی
خۆی ئەو پەناهەندانەی كە بڕوايان بە كێشەكانيان كراوە ئەبێت مافی پەناهەندەيی وەرگرن. ئەوەی مافی پەناهەندەيی وەرگرێت ناسنامەی پەناهەندەيی وەرئەگرێت وە مافی ئەوەی هەيە ژن و منداڵی بچوكی خۆی
خۆی بهێنێت بۆ سويسرا. پێنج ساڵ دوای مانەوەی هەڵاتويەک لە وەرئەگرێت.Ausweis C سويسرا ناسنامەی

2.4 وەرگرتنی كاتی
ڕەنگە داواكاری پەناهەندەييەكەت ڕەد بكرێتەوە بەڵام بە شێوەيەكی كاتی
ئەتوانيت لە سويسرابمێنيتەوە. ئەمە لەكاتێكتدا ئەبێت كە ڕێگەی گونجاو نەبێت بتگەڕێنەوە يا خود بەهۆی كێشەی گشتی وولاتەكەت وەک شەری ناوخۆ ياخود بڵاوبونەوەی نەخۆشی لە وولاتەكەدا.
ئەگەرباری ناو وڵاتەكەت ئاسای بووە ئيترئەم مافەت نامێت.

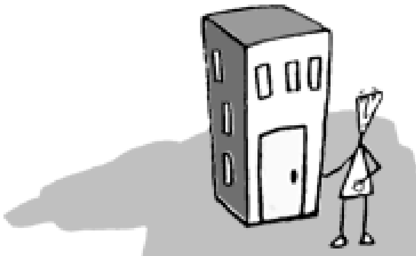
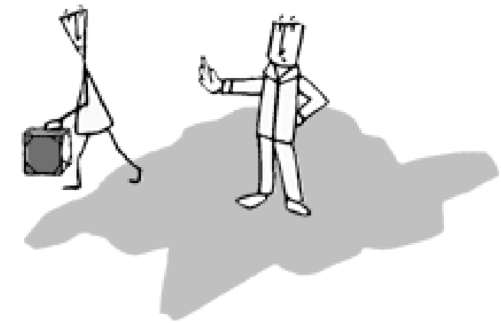

3.4 ڕەدانەوە (وەڵامی نێگەتیڤ)

ڕەدانەوەت لەبەرهۆیەکی تایبەتیی

داوای پەناهەندەییەکەت ڕەدکراوەتەوە و وە ئەبێت لە ماوەیەکە دیاریکراودا سیوسرابەجێ بهێڵیت. ئەمە مانای ئەوەیە کە بەبێرو ڕای بەڕێوەبەرایەتی پەناهەندەیی هیچ هۆیەکی تایبەتی نیە بۆ ئەوەی مافی پەناهەندەییت بدەنێ یاخود نەت توانیوە هۆی ڕاکردنەکەت بسە لمێنیت وە بروایان پێ نەکردویت.

ڕەتکردنەوەی بێ هۆ (ناتوانرێت لەسەر کێشەکەت بریار بدرێت، وولاتێکی تر پەیوەندی بە پەناهەندەییەکەتەوە هەیە، ئاراستەکردن بۆ وڵاتێکی تری یەکیەتیی ئەوروپا، نەرویج، یان ئایسلاند.)
لێکۆڵینەوە لەسەرداوای پەناهەندەییەکەت دوای چەند پرسیارێکی کەم ئەوەسترێنرێت و وە ئەبێت بە زووترین کات سویسرا بەجێ بهێڵیت.
ئەمە کاتێک ئەبێت کە:

- ئەگەر پێش هاتنت بۆ سویسرا لە وڵاتێکی تری یەکیەتیی ئەوروپا بوبیت، ئایسلاند، یان نەرویج، ئەوا تەنیا بەکورتی لەبارەی ڕێگای هاتنتەوە پرسیارت لێ دەکرێت و نوێنەری ڕێکخراوی یارمەتیدەر لە کاتی پرسیار لێکردنتدا بەشدار نابێت. لەم حاڵەتدا ڕەوانە دەکرێیتەوە بۆ ئەو وڵاتەی کە لێوەی هاتوویت، چونکە ئەو وڵاتە لە لێکۆڵینەوە لە داوای پەنابەری و ڕێنماییکردنی بەڕێزت بەرپرسە.
- ئەگەر پێش ئەوەی بییتە سیوسرا ماوەیەکی زۆر لە وولاتێکی تردا بوو بیت. یاخود لە وێ ژیابیت یان لەو وولاتە کەسو کارت هەبێت.
- ئەگەرپیش ئێستە لە سویسرا یان لە وولاتێکی ئەورووپی تر داوای پەناهەندەییت کردبێت و وە هیچ هۆیەکی نوێی تر نەبێت بۆپەناهەندەییکەت.
- ئەگەر دیاربێت پەنابەر نەبیت بەڵکو بەهۆی کێشەی ئابوریەوە یا بۆلای کەسوکارت هاتبەت.
- ئەگر بەدرۆ ناو و ناسنامە خۆت گۆرییێت.
- ئەگەر ئەرکی خۆت لەگەڵ بەرێوە بەراییەتی پەناهەندەی نەهێنێتە دی بۆ نمونە ئەگەر لە کاتی پرسیار لێکردنا ئامادە نەبوی.
- ئەگەر هیچ ناسنامەیەکت پێ نەبوو وە نەت توانیت لە ماوەی 48 کاتژمێرداهیچ ناسنامەیەک بدەیتەدەست. وەهیچ لێبوردنێکی دیاریکراوت نە بێت بۆ ئەم مەبەستە وە ئەگەر بەریوەبەرایەتی پەناهەندەیی بروا بە کێشەی پەناهەندەییەکەت نەکەن.
- ئەگەر لە وولاتێکەوە هاتبیت کە ئە وولاتەش بە بیرو ڕای ئەم بەریوەبەرایەتیە وولاتێک بێت ئاسایشی تیابێت ورێز لە مافی مرۆڤ بگرێت و وە بروا بە هۆی هەڵاتنەکەت نەکەن.
- ئەگەر بە قاچاخی لە سو یسرا مابوبویتەوە وە دوای ئەوەی کە گرتیتیان ئینجا داوای پەناهەندەییت کردبێت و وە بروا بە هۆی هەڵاتنەکەت نەکەن.

ئاگاداری: ئەگەردوای ئەوەی وولامی نێگەتیڤت بۆهاتەوە ناڕەزایی زوو
داڕنەبریت مانای ئەوەیە تۆ بە قاچاخی لەم وولاتەدایت.

- بەپێی هۆی وەڵامی نێگەتیڤەکەت، لە وانەیە یەک سەر دوای وولام دانەوەت زیندانی بکرێت.

ئەگەر سکاڵایەک تۆمار بکەیت، ئەوا بەپێی یاسا دەتوانیت تا کاتی بڕیاردان لەسەر سکاڵاکت لە سویسرا بمێنیتەوە.

سەرنج بدە: تەنیا یەک **هەڵاوێردە (استثناء)** هەیە: ئەگەر پێش هاتنت بۆ سویرا لە وڵاتێکی تری یەکیەتیی ئەوروپا بووبیت، ئایسلاند، یان نەرویج و ئەو وڵاتە لێپرسراو بێت لە لێکۆڵینەوە لە داوای پەنابەریت، ئەوا سەرەڕای ئەوەش دەتوانیت داوا بکەیت لە سویسرا چاوەڕێی بڕیاردان لەسەر سکاڵانامەکەت بکەیت. بڵام پێویستە ئەمە بەڕاشکاوی بۆ کەیسی تایبەتی خۆت بە بەڵگەوە بسەلمێنیت. داوا بکە لە سویسرا بمێنیتەوە ئەگەر بۆ نموونە بەڵگەت هەیە کە ئەو وڵاتە ئەوروپییە:

- بەڕێزت یەکسەر بۆ وڵاتی خۆت دەنێرێتەوە و لەوێ هەڕەشەی ئەشکەنجە و ڕەفتاری نامرۆیی و سووکایەتی پێکردنت لەسەرە.
- بێ ئەوەی لە داوای پەنابەریت بکۆڵێتەوە یەکسەر داوات لێ دەکات بگەڕێیتەوە بۆ وڵاتی خۆت، ئەگەرچی گشت مەرجەکانی پەنابەریت تێدا هەیە.

لە حاڵەتی دوورخستەوەشتدا بۆ ئەو وڵات ئەوروپییەی کە لێوەی هاتوویت، لێرە لە سویسرا هەر بڕیار لەسەر سکاڵانامەکەت دەدرێت. سەر لە دادگای فیدراڵی بدە (لە خوارەوە سەیری ناوونیشانەکەی بکە) و پێیان بڵێ لە دەرەوەی وڵات بڕیارەکەت بۆ کوێ بۆ بنێرن. خۆ ئەگەر پارێزەرت هەبێت، ئەگەر لە دەرەوەی سویسراش بیت هەر لە پێوەندیدا بمێنەوە لەگەڵیدا. تەنیا لەو ڕێیانەوە دەتوانرێت بڕیاری پۆزەتیڤی سەبارەت بە مۆڵەتی مانەوەت لە سویسرا پێ بگات.

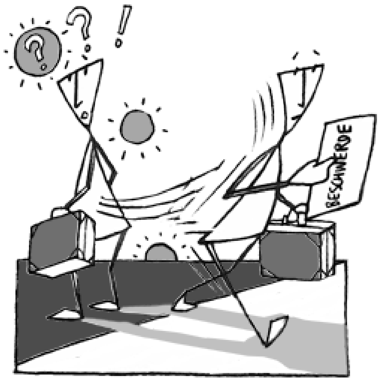

5. ناڕەزایی دەربرین

ئەگەربڕیاری بەرێوەبەرایەتی پەناهەندەییت بە دڵ نە بوو ئەتوانیت ناڕەزایی خۆت بەنامە بنوسی بۆ ئەم ناو و نیشانە:

Bundesverwaltungsgericht
Postfach, CH-3000 Bern 14
Telefon +41 (0)58 705 26 26
Fax +41 (0)58 705 29 80

لە کۆتای نامەی وەڵامی نێگەتیڤەکەتدا نوسراوە چەند رۆژ کاتت هەیە هەتا ناڕەزایی خۆت دەرببریت. لەژێر سەردێری Rechtsmittelbelehrung نوسراوە(5 ڕۆژ یان 30 ڕۆژ) کاتت هەیە.

بۆ ئەم مەبەستە شۆێنی ئامۆژگاری کێشەی یاسایی یا خود پارێزەرهاو کاریت ئەکات. بۆ ناونیشانی ئەمانەش سەیری ماڵپەری:
http://www.for-refugees.ch بکە وەهەروەها SFH داڕشتەیەکی بۆ چۆنیەتی ناڕەزایی دەربڕین ئامادەکردوە.
http://www.fluechtlingshilfe.ch/hilfe/informationsblaetter
ناو و نیشانی ئامۆژگاری کێشەی یاساییەکان لە بنکەی پێشوازیەکاندا

Basel
Freiburgerstrasse 66, 4057 Basel, Tel. 061 631 30 58.

Kreuzlingen
Bahnhofstr. 2, 8280 Kreuzlingen, Tel. 071 622 42 41.

Chiasso
SOS Antenna Profughi, Via Bossi 11, 6830 Chiasso, Tel. 091 682 67 85

Vallorbe
SAJE Service d'Aide juridique aux Exilés, Place de la Gare, 1337 Vallorbe, Tel. 021 843 21 25.

بۆ ناو و نیشان **لە پارێزگارەکاندا** سەیری:
http://www.fluechtlingshilfe.ch/hilfe/nuetzliche-adressen

6. زانیاری گشتی

ئامۆژگاری یاسایی، پارێزەر
ئەبێ خۆت بۆ یارمەتی یاسایی هەوڵ بدەیت. زانیاری لەسەر ئامۆژگاری یاسایی لە ماڵپەڕی http://www.for-refugees.ch یاخودلە لیستە ی ناونیشانە کان ئەبینیت.

هێنانی خێزان و ژن بە شێوەی یاسایی
ئەوەی بەدوای پەناهەندەییدا بگەڕێت مافی ئەوەی نیە خێزان و ژن بە شێوەی یاسایی بهێنێت.

یارمەتی بۆ ژیان، سۆزئال
ئەوەی دەست کورت بێت واتە هێچی نەبێت یارمەتی لە کاتی داواکردنی پاناهەندەییدا وار ئەگرێت.

بە پێی دەستوری سیوسری (مادەی 12) هەمو کەسێک کە لەم وولاتەدا ئەژی و دەستی کورتە ئەبێت یارمەتی بدرێت لە ژیانی ڕۆژانە یدا. لە و ڕۆژەی کە وولامی پەناهەندەییەکەت بە نێگەتیف ئەدەنەو هەتا ئەو ڕۆژەی لەم وولاتەدا دەرئەچیت وە ئەگەر بە قاچاخیش لەم وولاتەدابیت مافی ئەوەت هەیە کە یارمەتیت بدەن ئاگەر لە تەنگانەدا بیت.
یارمەتیەکەش بریتیە لە خواردن و جێگە و جلوبەرگو تیمارکردن لەکاتی نەخۆشیدا.
بەڵام بۆ ئەم یارمەتیانە ئەبێت بچێت بۆ بەڕێوەبەراییتە حکومیەکان کە لە ناساندنت بەرپرسن و و ڕەنگە لەوێش بتگرن. جابۆ زانیاری زیاتر سەیری ماڵپەڕیhttp://www.for-refugees.ch بکە.

کارکردن
بەڕێوەبەراییەتیەکانی سویسرا ڕێگەنادەن بە پەناهەندەکان جارێک کاربکەن. لە دوای سێ هەتا شەش مانگ مانەوەت لێرە ئینجا ئەتوانیت داوای مافی کارکردن بکەیت.
لەگەڵ ئەوەشدا زۆر کەم شوێن هەیە کە کار بدەن بەپاناهەندە و بێگانە هەتا خەڵکی سویسری وەستا بێت.

شوێنی ژیانت
هەرکاتێک ناونیشانی خۆت گۆڕی ئەبێت بەڕێوەبەرایەتیەکە خۆت ئاگادار بکەیت. بە شێوەیەکی گشتی ناتوانیت لە پارێزگارێکەوە بگوێزیتەوە بۆ پارێزگارێکی تر.

گرتن و زیندانی کردن
تۆ لەوانەیە زندانی بکرێیت:

- ← ئەگەر بە بڕیارێکی شیاو بۆ جێبەجێ نەکردن داوای پەنابەریت ڕەت بکرێتەوە.
- ← ئەگەر هاوکاری نەکەیت لەگەڵ بەڕێوەبەرایەتیدا
- ← ئەگەر داوای پاناهەندەییەکەت بە فێڵ کردبیت.
- ← ئەگەر سەرپێچی یاسات کردبێت.
- ← ئەگەر دیار بێت کە ئەتەوێت خۆت بدزیتەوە لەوەی کە بتگەڕێنەوە بۆ وولاتەکەی خۆت.

دەرچون لەم وولاتە
تۆ ناتوانیت لە سویسرا دەرچیت هەتا وولامی پەناهەندەییەکەت نەیەتەوە.
وەنابێت هیچ پەیوەندی بکە یت بە نوێنەری یان بارەگای وولاتەکەتەوە.